

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/234/2022
Identifikačné číslo spisu:	5117203176
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5117203176.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W.. P. J., narodeného XX. M. XXXX, Ž. - P., K. P. XXX/X, zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária M Kojtalová, s.r.o., Žilina, Antona Bernoláka 51, IČO: 47 258 608, proti žalovaným 1/ S. N., narodenému XX. C.I. XXXX, G., Š. XXXX/XX, 2/ W.. C. Y., narodenému XX. I. XXXX, Ž., C. XXXX/XX, 3/ MIKOMIX spol. s r.o., Rosina, Družinská 897, IČO: 36 414 930, 4/ AUTO-PARTNER SK s.r.o., Bratislava - mestská časť Ružinov, Záhradnícka 4845/93, IČO: 47 428 023, žalovaných 1/ a 4/ zastúpených advokátom Mgr. Reném Nguyenom, Partizánske, Moyzesova 471/1, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 8C/8/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 8. júna 2022 sp. zn. 7Co/42/2022 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 8. júna 2022 sp. zn. 7Co/42/2022 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 22. septembra 2021 sp. zn. 8C/8/2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Žilina (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 22. septembra 2021 sp. zn. 8C/8/2017 (č. l. 369) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom pozemkov nachádzajúcich sa v k. ú. P., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX ako C-KN parc. č. 593/31, zastavané plochy a nádvoria o výmere 1 357 m² a na liste vlastníctva č. XXXX ako C-KN parc. č. 611/21, ostatné plochy o výmere 799 m² (výrok I.). V spore úspešným žalovaným 1/, 2/ a 4/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, žalovanému 3/ nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože si náhradu trov konania neuplatnil. Rozhodol tiež, že „Slovenská republika má voči žalobcovi nárok na náhradu trov štátu v rozsahu 100 %“.

1.2. V konaní bolo preukázané, že dňa 03. októbra 2016 žalobca ako predávajúci a žalovaný 1/ ako kupujúci uzavreli kúpnu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena, za účastníkov ktorej boli označení aj žalovaní 3/ a 4/. Predmetom kúpnej zmluvy bol predaj spoluvlastníckeho podielu žalobcu k pozemkom v kat. úz. P., a to C-KN parc. č. 593/31, zapísanému na LV č. XXXX a C-KN parc. č.

611/21, zapísanému na LV č. XXXX za kúpnu cenu 1,- euro. V článku VI. zmluvy bolo zriadené vecné bremeno in rem spočívajúce v práve vstupu, prechodu a prejazdu aj motorovým vozidlom najmä cez pozemky v zmluve označené, evidované na LV č. XXXX k. ú. P. Povinným z vecného bremena bol predávajúci ako výlučný vlastník týchto nehnuteľností. Článok VII. obsahuje rozvázovacia podmienku, v zmysle ktorej účinnosť zmluvy je podmienená a zaniká, ak účastník 1/ - žalovaný 3/ v lehote jedného mesiaca od podpísania tejto zmluvy uhradí celkové zostatky lízingov v jednotlivých lízingových spoločnostiach za špecifikované vozidlá. Ak zostávajúce lízingy účastník 1/ neuhradí, účinky zmluvy ostanú zachované. Sporné nebolo, že žalovaný 3/ označený v zmluve ako účastník 1/ neuhradil v uvedenej lehote zostatky lízingov k motorovým vozidlám špecifikovaným v zmluve. Dňa 05. októbra 2016 bola uzatvorená zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam s odkladacou podmienkou, v zmysle ktorej sa záložca - žalovaný 3/ a záložný veriteľ - žalovaný 4/ s odkazom na kúpnu zmluvu z 03.10.2016 dohodli, že ak žalovaný 3/ neuhradí najneskôr do 03.11.2016 zostatok lízingov na motorové vozidlá, uhradí tento zostatok žalovaný 4/ a vzniknú mu tak pohľadávky voči dlžníkovi, ktoré sa dlžník zaväzuje vrátiť do 3 mesiacov od uhradenia záložným veriteľom. Celková výška zostatkov lízingov súvisiacich s motorovými vozidlami bude vyplatená záložným veriteľom najviac vo výške 150.000 eur. V článku II. je upravené zriadenie záložného práva v prospech veriteľa k nehnuteľnostiam v k. ú. E. zapísaným na LV č. XXXX a LV č. XXXX. Z výpisu z LV č. XXXX k. ú. P. mal okresný súd preukázané, že pozemok parc. č. C-KN č. 611/21 je vo výlučnom vlastníctve žalovaného 2/ titulom kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený dňa 27.01.2017. Znaleckým posudkom č. 38/2020 znalkyne G.. G.. R. D. bolo preukázané, že podpis žalovaného 1/ na kúpnej zmluve z 03. októbra 2016 je pravým podpisom žalovaného 1/.

1.3. Súd prvej inštancie nezistil okolnosti, na základe ktorých by mala byť kúpna zmluva z 03.10.2016 absolútne neplatnou (§ 37 Občianskeho zákonníka) pre nedostatok vôle na strane žalobcu alebo že by išlo o simulovaný právny úkon (uzavretie záložnej zmluvy). Zo skutočností, že k uzavretiu kúpnej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena došlo na notárskom úrade a žalobca zmluvu podpísal na žiadosť žalovaného 3/ a po jeho ubezpečení o spätnom prevode vlastníckeho práva okresný súd vyvodil vedomosť žalobcu, že ide o kúpnu zmluvu, keď bez ďalšieho nepreukázal, že žalovaný 1/ mal a mohol mať vedomosť o tom, že išlo o simulovanú zmluvu s cieľom uzatvoriť zmluvu záložnú. Ak mal žalobca pochybnosti o znení a obsahu zmluvy, nič mu nebránilo v daný deň zmluvu nepodpisovať. Žalobca uviedol, že žalovaného 1/ nepoznal a nikdy s ním nekomunikoval, ale neuviedol príčinu, ktorá ho viedla k uzavretiu kúpnej zmluvy za podmienok v nej uvedených a bez ďalšieho iba tvrdil, že kúpnu zmluvu podpísal v snahe vyhovieť žalovanému 3/, hoci jej uzavretie v pláne nemal. Okresný súd zhodnotil, že kúpna zmluva je jeden z najčastejších právnych úkonov, ktorého obsah a následky jeho uzavretia sú známe laickej verejnosti. Tvrdenie žalobcu, že kúpnu zmluvu bez všetkého podpísal, pretože veril žalovanému 3/ a právnenému zástupcovi žalovaného 1/, ktorého reálne nepoznal, nemôže mať za následok neplatnosť právneho úkonu ani vznik simulovaného právneho úkonu, o ktorom mala protistrana vedomosť. Žalovaný 3/ vopred vedel, že k splneniu rozvázovacej podmienky pravdepodobne nedôjde a žalobca mu bol pravdepodobne nejakým spôsobom zaviazaný, keď za uvedených podmienok zvolil predaj pozemkov v prospech žalovaného 1/ a veriteľa 3/.

1.4. Súd prvej inštancie doplnil, že ak by malo ísť o simulovaný právny úkon, nastal by iba u jedného subjektu - žalobcu ako predávajúceho, čo neznamena, že ide o zastretý právny úkon, ak iné subjekty - žalovaný 1/ konal v dobrej viere, že uzatvára napríklad kúpnu zmluvu. Ak by sa aj tvrdenia žalobcu zakladali na pravde, išlo by o uzavretie kúpnej zmluvy s vnútornou výhradou (tzv. mentálna rezervácia). Kúpna zmluva z 03.10.2016, ak by aj išlo o simulovaný právny úkon, neobsahovala náležitosti uzavretia záložnej zmluvy v zmysle § 151b Občianskeho zákonníka. Kúpna zmluva z 03.10.2016 neobsahuje výšku (hodnotu) zabezpečenej pohľadávky ani najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje.

1.5. Voči žalovanému 4/ súd prvej inštancie žalobu zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie zdôvodniac, že ide o žalobu o určenie vlastníckeho práva, ktoré žalovanému 4/ k žalovaným nehnuteľnostiam nesvedčí. Okresný súd tiež uviedol, že žalovaný 3/ je v konkurze, ale predmetom sporu nebol majetok podliehajúci konkurzu.

2.1. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 8. júna 2022 sp. zn. 7Co/42/2022 odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/, 2/, 3/

a 4/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.2. Na zdôraznenie skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie a vo vzťahu k odvolacím námietkam odvolací súd uviedol, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nedostatku vážnosti vôle pri uzatváraní kúpnej zmluvy na jeho strane, tobôž nie na strane žalovaného 1/ ani prípadné uzavretie simulovaného právneho úkonu. Považoval za zrejmé, že s uvádzaným (žalobcom) zabezpečovaním pohľadávky žalovaného 4/ vo vzťahu k žalovanému 3/ v zmysle znenia článku VII. kúpnej zmluvy medzi žalovaným 4/ ako záložným veriteľom a žalovaným 3/ ako záložcom bola uzatvorená osobitná zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam dňa 03.10.2016 s odkladacou podmienkou. Preukázané bolo tvrdenie žalovaného 1/, že kúpnu zmluvu z 03.10.2016 podpisoval ako žalobca. Správne potom súd prvej inštancie vyvodil, že tvrdenia žalobcu o tom, že v deň podpisania kúpnej zmluvy došlo k zmene záložnej zmluvy na kúpnu zmluvu na základe podnetu právneho zástupcu žalovaného 1/ krátko pred jej uzavretím nebolo preukázané. Správne súd prvej inštancie vyhodnotil, že žalobca osobne prítomný pri uzatváraní kúpnej zmluvy a jej podpise mal možnosť sa s jej obsahom oboznámiť a bolo mu zrejmé, čo je jej predmetom (prevod jemu patriacich nehnuteľností) a za akých podmienok (t. j. za kúpnu cenu 1,- euro). Pre právne posúdenie veci z hľadiska posudzovania vážnosti vôle alebo (ne)platnosti právneho úkonu z hľadiska jeho simulácie bolo nepodstatným, že žalobca tak konal na prianie žalovaného 3/. V podrobnostiach odvolací súd poukázal na skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa plne stotožnil (§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“).

2.3. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca tvrdiac existenciu dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Namietol, že odvolací súd sa adekvátnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou žalobcu (ďalej aj „dovolateľ“) pri posudzovaní platnosti právnych úkonov podľa § 37 ods. 1, § 39 Občianskeho zákonníka. Žalobca od začiatku zotrval na tvrdení, že právny úkon mal slúžiť zabezpečeniu záväzku žalovaného 3/ v prospech žalovaného 4/, čo potvrdil aj štatutárny zástupca žalovaného 3/. Žalobca uzatvoril kúpnu zmluvu na žiadosť žalovaného 3/ o zabezpečenie jeho budúceho záväzku voči žalovanému 4/, ktorého právny dôvod a výška bola sporná, formou podmieneného prevodu vlastníckeho práva podľa § 588 a nasl. Občianskeho zákonníka, na čo súd prvej inštancie neprihliadol. Dovolateľ vytkol okresnému súdu aj pochybenie pri hodnotení dôkazov, keď posudzoval iba prejav vôle žalobcu bez spojitosti s konaním ostatných účastníkov kúpnej zmluvy a bez posúdenia právnych úkonov uzatváraných v skutkovej súvislosti spoločne s kúpnu zmluvou. Za nesprávny označil skutkový záver súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd, že nebola preukázaná nezhoda vôle a prejavu na obidvoch stranách napadnutého právneho úkonu. Žalovaný 1/ pritom uvádzal, že si myslel, že kupuje pozemky p. C.Č. napriek tomu, že na listoch vlastníctva bol žalobca. Podľa názoru žalobcu súdy nevykonali dokazovanie v potrebnom rozsahu aj s ohľadom na zmätočnosť vyjadrení žalovaných a zamietnutie žaloby riadne kvalifikovane neodôvodnili, keď nezohľadnili všetky skutkové okolnosti súvisiace s kúpou a uzatvorením záložnej zmluvy, hoci medzi stranami neboli sporné. Odvolací súd nerespektoval závery dovolacieho súdu pri posudzovaní otázky platnosti kúpnej zmluvy v kontexte § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka vyjadrené v rozsudku sp. zn. 3Cdo/144/2010, z odôvodnenia ktorého rozsiahlym spôsobom citoval časti týkajúce sa zastretého právneho úkonu, dobromyseľnosti a disimulovaných zmluvných dojednaní. Dovolateľ poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/2/2006 (riešiacie otázku neplatnosti právneho úkonu v spojitosti tzv. prepadnou zálohou) a sp. zn. 4Cdo/33/2005, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 20/2006 (neplatnosť darovacej zmluvy uzavretej za účelom zabezpečenia pohľadávky obdarovaného voči darcovi).

4. Vyjadrenia k dovolaniu neboli podané.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia

pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Dovolateľ namietol v dovolaní nedostatočné odôvodnenie rozsudkov okresného aj odvolacieho súdu a existenciu väd v procese hodnotenia dôkazov.

8. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

9. K námietkam žalobcu týkajúcim sa nedostatkov (riadneho) odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu aj súdu okresného treba uviesť, že (aj) z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z prejavov princípov riadneho a spravodlivého procesu, vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01.07.2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, §

30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

10. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

11. Hodnotenie dôkazov je činnosť, pri ktorej súd hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). Hodnotenie dôkazov totiž nemôže byť v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 01. decembra 2015 sp. zn. III. ÚS 90/2015).

12. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

13. Podstata zásadnej dovolacej argumentácie žalobcu sa týkala postupu hodnotenia dôkazov súdmi nižších inštancií, ktoré výpoveď žalobcu tvrdiaceho neplatnosť kúpnej zmluvy slúžiacej v skutočnosti zabezpečeniu záväzku žalovaného 3/ v prospech žalovaného 4/ neposudzovali vo vzájomných súvislostiach s výpoveďami žalovaného 1/ a žalovaného 4/ ani s okolnosťami, za ktorých k uzavretiu tejto zmluvy došlo, bez adekvátneho zdôvodnenia. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že žalobca už v žalobe skutkovo tvrdil, že kúpnu zmluvu z 3. októbra 2016 uzatvoril na žiadosť žalovaného 3/ o zabezpečenie jeho budúceho záväzku voči žalovanému 4/ a nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, mali slúžiť ako záloh zabezpečujúci splnenie záväzku žalovaného 3/ voči žalovanému 4/. Aj následný prevod nehnuteľnosti evidovanej na LV č. XXXX žalovaným 1/ na žalovaného 2/ žalobca považuje za neplatný, pretože z pôvodne absolútne neplatného právneho úkonu nemôžu nastať právne následky. Žalovaný 2/ sa k žalobe vyjadril tak, že nepozná žalobcu ani žalovaných 3/ a 4/, žalovaného 1/ stretol jediný krát pri podpise kúpnej zmluvy. Žalovaný 3/ sa stotožnil s tvrdeniami žalobcu. Na pojednávaní dňa 03. júna 2020 žalobca vypovedal, že pred uzatvorením kúpnej zmluvy ho oslovil p. C., konateľ žalovaného 3/ s tým, či mu nevie pomôcť so založením nejakých nehnuteľností na určitú dobu za účelom zabezpečenia leasingu, na notárskom úrade sa dopytoval právneho zástupcu protistrany, prečo ide o kúpnu zmluvu a prečo je kúpna cena 1 euro, keď bol ubezpečený, že späťne sa pozemky prevedú za rovnakú sumu. Zmluvu po tomto ubezpečení ani poriadne nečítal. Neskôr ho žalovaný 1/ požiadal, aby mu ukázal, kde sa pozemky nachádzajú, lebo ich chce predat'. Na tom istom pojednávaní žalovaný 1/ opísal okolnosti uzavretia uvedenej kúpnej zmluvy a okrem iného uviedol, že okrem áut požadoval od p. C. aj kúpu „nejakého pozemku“ a nechápal, prečo tam bol p. J., bol v tom, že „ide o

pozemky pána C. a napísal ich iba na pána J.“. Uviedol aj, že so žalobcom chcel uzatvoriť kúpnu zmluvu a s p. C. záložnú zmluvu; žalobcu predtým nepoznal. Konateľ žalovaného 3/ I. C. na tom istom pojednávaní vypovedal, že „s pánom N. nikdy žiadna reč o predaji pozemkov nebola“, „pozemky boli vyslovene dané ako záložné právo za účelom zabezpečenia leasingov spoločnosti Mikomix“. Z obsahu súdneho spisu a z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie tiež vyplýva, že dňa 05. októbra 2016 bola medzi žalovaným 3/ ako záložcom a žalovaným 4/ ako záložným veriteľom uzavretá, s odkazom na kúpnu zmluvu z 3.10.2016, zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam v k. ú. E., zapísaným na LV č. XXXX a na LV č. XXXX. Zmluvné strany sa dohodli, že ak žalovaný 3/ neuhradí najneskôr do 3.11.2016 zostatok lízingov na motorové vozidlá (zhodný ako v kúpnej zmluve), uhradí žalovaný 4/ zostatky lízingov a vznikne mu tak pohľadávka voči dlžníkovi, ktorú sa dlžník zaväzuje vrátiť do 3 mesiacov od uhradenia záložným veriteľom, pričom celková výška zostatkov lízingov súvisiacich s motorovými vozidlami bude vyplatená záložným veriteľom najviac vo výške 150.000 eur.

14. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Uvedené znamená, že hodnotenie dôkazov uskutočňuje súd z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti a pravdivosti za bezvýhradného a bezvýnimočného rešpektovania procesných predpisov a kautel z nich vyplývajúcich. Základom hodnotiaceho postupu sú okrem všeobecných a odborných skúseností sudcu tiež pravidlá logického myslenia a aj zásada tzv. dostatočného dôvodu vyžadujúca, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené. Výhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom súdnom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci súdov.

15. Na základe obsahu súdneho spisu a odôvodnení rozsudkov súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu dovolací súd dospel k záveru, že súdy nižších inštancií sa pri hodnotení dôkazov zásadou voľného hodnotenia dôkazov úplne neriadili. K záveru o potrebe zamietnutia žaloby dospeli vyhodnotiac výpoveď žalobcu (ktorú okresný súd celú zreprodukoval v bode 34. odôvodnenia jeho rozsudku) z hľadiska jej konzistentnosti s výpoveďou konateľa žalovaného 3/ (obsiahnutou v bode 36. rozsudku) a skutočností, že v prípade pochybností o obsahu zmluvy mal žalobca ako „inteligentný, vysokoškolsky vzdelaný muž, ktorý mal mať vedomosť o následkoch uzavretia kúpnej zmluvy“ zmluvu v daný deň nepodpísať. Z výpovede žalovaného 1/ (opäť takmer celej uvedenej v bode 35. rozsudku) podľa súdu prvej inštancie jednoznačne vyplynulo, že nemal v pláne uzatvoriť kúpnu zmluvu (bod 39. rozsudku súdu prvej inštancie, str. 14), hoci ďalej okresný súd uviedol, že žalovaný 1/ zdôraznil, že mal v úmysle uzatvoriť so žalobcom kúpnu zmluvu a so žalovaným 3/ záložnú zmluvu. Okolnosti predchádzajúce uzatvoreniu kúpnej zmluvy z 03.11.2016 aj okolnosti jej uzatvorenia (napr. skutočnosť, že kupujúci bol v tom, že ide o pozemky p. C. „iba napísané“ na p. J., dohodu o kúpnej cene 1 euro, dohodnutú podmienku alebo jej podpísanie aj žalovanými 3/ a 4/) súdy vo svojich rozsudkoch nehodnotili a nezdôvodnili, z akého dôvodu takto postupovali. Navyše okresný súd v rozsudku uviedol (tučným písmom zdôraznený a podčiarknutý) záver o trvalom odpredaji nehnuteľnosti ako forme kompenzácie určitých vzťahov medzi žalobcom a žalovaným 3/, ktorému bol „žalobca pravdepodobne nejakým spôsobom zaviazaný, preto ako formu revanšu zvolil výhodný predaj pozemkov....“, aj keď ho označil iba za dohady nič nemiace na skutočnosť, že žalobca vedel, aký právny úkon uzatvára.

16. Dovolací súd uzatvára, že súdy nižších inštancií svoje rozsudky dostatočne neodôvodnili a pri hodnotení dôkazov došlo k pochybeniu v rozsahu porušujúcom právo dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné aj dôvodné a potrebné je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V tejto súvislosti dovolací súd okresnému súdu pripomína, že nie je viazaný právnym posúdením sporu prezentovaným sporovými stranami a je povinný spor posúdiť podľa všetkých do úvahy pripadajúcich ustanovení zákona.

17. Aj keď je existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie a dovolací súd nemá dôvod zaoberať sa prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, vzhľadom na obsah dovolania a zásadu hospodárnosti

konania nad rámec udáva, že v zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľ otázku zásadného právneho významu (právnú otázku), od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu uvedeným spôsobom nevymedzil.

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.